

PARENTESEN

januari 2023 nr 1

www.pargas.sfpension.fi

Foto: Gun Nordin, fotoklubben

Ordförandens spalt 1/2023

SAMARBETE

Ett av de finaste orden i det finska språket är: talkko

Det är ett begrepp som ätit sig in i den finska själen om än modersmålet är svenska eller finska.

Gör någonting tillsammans och det blir flergångar bättre, inte bara i kvantitet utan för att det är roligt att tillsammans sträva mot - och tillsammans uppnå - ett mål.

Mycket av vår förenings verksamhet är byggd på talkko-andan. Våra **programgrupper** ordnar månadsträffar för de andra medlemmarna i föreningen. Litet jobbigt kan det kännas att komma igång. Men det finns många skratt och trevligheter i att tillsammans planera, ordna och bestyra. Man får uppleva varandras färdigheter och ta fram sina egna.

I **hobbygrupperna** samlas föreningsmedlemmarna kring en gemensam hobby. Kanske sysselsättningen i början inte är så väldigt bekant, men bara träffarnas antal blir fler och man börjar känna varandra blir det allt mera intressant att tillsammans gå vidare inom det gemensamma intresset. Resultaten ser man snart: ett alltomfattande intresse av **just** det!

Speciellt glad är jag över det groende samarbetet med de **finskspråkiga pensionärsföreningarna** i Pargas. Vad allt kan vi inte få tillstånd tillsammans både gällande förströelse, utövande av hobbyer och införskaffande av kunskaper om vi bara med gemensamma krafter jobbar tillsammans? För tillfället aktualiseras en gemensam danstillställning för oss alla. En ledare för arrangemanget söks just nu.

SPF Åboland rf är även aktuell. De åboländska pensionärerna under Svenska Pensionärsförbundet i Finland utökar sitt organiserade samarbete. Visst har vi sporadiskt haft kontakt och träffats under åren. Men nu är avsikten att kontinuerligt ha samarbete och få idéer och stöd av varandra. Vår ombudsman är Mona Lehtonen. Även här framhåller jag att genom samarbete inom en större krets ges fler möjligheter till meningsfull verksamhet för var och en som söker kontakter för att få verka inom områden man själv upplever som givande och viktiga.

Talkko-andan kräver egen aktivitet och vilja att gå mot ett gemensamt mål.

Allt gott!
tillönskas er alla av
Gunnel



Presentation av nya styrelsemedlemmar

PIA I ETT NÖTSKAL

Eftersom jag presenterade mig i Parentesen för ca ett år sedan tänkte jag reflektera över mitt dryga år i Pensionärsföreningen.



Jag hade intalat mig själv att inte vara en utpräglad föreningsmänniska – utan att veta hur en sådan ser ut. Det tog ett bra tag innan jag ens tänkte på att aktivera mig i Pargas. Jag var ju smått aktiv i föreningen

för kvinnliga akademiker. Det räckte, tyckte jag. Till den dag jag blev uppringd av en före detta kollega. Det skulle behövas stöd i Parentesens redaktion och i resegruppen. Nu var jag fast.

Det har varit och är en jättetrevlig uppgift att medverka i uppbyggandet av Parentesen, presentera intressanta personer och ämnen. Den största utmaningen är kanske att locka

fler att skriva om ämnen ni brinner för. Skrivarklåda finns, det har jag noterat. Inte tänkte jag aktivera mig nämnvärt i Hobbygrupperna heller men har kommit att njuta till fullo av de Pratgladas aktiva gäng och våra inspirerande diskussioner. Vi har diskuterat allt från språkbruket i media till varför det är så tråkigt i kyrkan. Gruppens moderator är väl förberedd på diskussionsämnet och leder åsiktsyttringarna med fast hand – alla kommer till tals! Jag hoppas att fler pensionärer blir nyfikna på gruppen.

Att läsa var min passion och jag har varit med i läsekretsar där vi diskuterat aktuella böcker. I Litterära salongen gör vi inte så. Jag gick in med gammaldags synsätt och kom ut med en tanke att – just så här skall en slipsten dras. Jag har läst författare som jag definitivt hade lagt tillbaka på biblioteks- eller butikshyllan. Min poäng här är att det lönar sig att komma med i föreningen. Du behöver inte vara en föreningsmänniska – var bara nyfiken.

Kurt B Lundström



Kurt Lundström, född på svenska dagen 1947 i Åbo där jag vuxit upp och gått i skola, fem klasser i Classikum och sen Pargas yrkesskola på ellinjen. Tog min ingenjörsexamen i

svagström i Sverige. Familjen består av min hustru Kristina och 2 barn och barnbarn.

Arbetet förde oss till Vanda i början på 80 talet där jag som exportchef för olika företag reste världen runt. År 2011 gick jag i pension som jag utnyttjat till att förutom att

delta i olika resor arrangerade av Vanda svenska pensionärsförening också deltagit i föreningens styrelse som IT ansvarig, då ingen ersättare hittats sköter jag ännu deras hemsida samt datastöd på distans.

Då vi har en sommarstuga i Pargas mognade tanken på att flytta till Pargas och flytten tog plats i maj 2020. Mina hobbyer är snickrande på stugan, genealogi och It. Eftersom jag anmält mig frivilligt att också här fungera som datastöd så kommer nog en del av oss att mötas. Det intressanta med sådan verksamhet är att man lär känna många människor och lär sig hela tiden nya saker då trots allt är amatör gällande IT.

Vinterfågelmätning

Då man tänker på fågelmätning i naturen uppstår ofta frågan ”Mata eller inte mata?” Man ställer för- och nackdelar med matningen mot varandra. Mitt svar på frågan är: *Under våra 45 år i Pargas har vi, min fru och jag matat fåglar under varenda en vinter och vi kommer att fortsätta göra det.*

Vad ligger då bakom frågan? – Jo, naturligtvis om det är rätt att mata fåglar artificiellt under vintern och fördröja höstflyttningen eller rent av förhindra den. Normalt borde ju fåglarna flytta söderut på hösten då dagsljuset minskar och kölden sätter in. Dessutom har man kanske hört om matningar som medfört smittosamma sjukdomar för fåglarna.

Här finns en liten skillnad mellan vilka fåglar man talar om. De *insektätande* fåglarna kan ju inte överleva under en lång vinter utan insekter och småkryp. Men dem lockar vi ju inte heller att stanna här. De *fröätande* är däremot mera vintertåliga och kan dröja kvar här i sydvästra Finland till sent på hösten och t.o.m. försöka övervintra.

När ska man börja mata fåglarna? – Då marken fryser och frost eller snö lägger sig är det tid att påbörja matningen. Så länge marken är bar och mjuk hittar fåglarna själva sin föda. Det betyder att matningen inleds i mitten eller slutet av november i normala fall. När man en gång har börjat mata fåglar borde man fortsätta tills marken har blivit bar och mjuk, alltså till slutet av mars eller början av april. När vårsolen gassar och mjukar upp marken kring matstället ökar risken för att nedfallna matrester börjar fara illa, vilket kan ge upphov till att i värsta fall salmonella sprider sig.

Hur ska matplatsen se ut? – Det bästa är att placera fågelbordet på en plats som får vara ostörd under tiden för matningen. I vår trädgård har vi valt ett träd vid sidan av vår uppgång till huset. Där hänger vi upp ett par fröautomater och fäster några hållare för talgbollar. Nära matplatsen finns några täta buskar där fåglarna kan söka skydd ifall en rovfågel kommer på besök. Marken under matplatsen borde vara lätt att hålla ren, dvs. borde kunna sopas av ibland då frön och skal

ramlar ned och snabbt ruttar under bar himmel då värmen stiger. Man kan ju också hänga upp automaterna på en stolpe som satts på ett lämpligt ställe.

Vad ska man mata fåglarna med? – Olika fröblandningar har visat sig vara bra under många år. Solros- och hampfrön verkar gå åt och kan blandas i fröautomaten. Krossade jordnötter passar också utmärkt. Det är onödigt att experimentera alltför mycket med olika frösorter, det som inte duger åt fåglarna faller bara på marken och kan ge problem under vintern.

Talgbollarna eller -korvarna är också populära bland vinterfåglarna. De ger extra tillskott av energi. Talgen består av fett, kokos- eller talgfett som blandas med frön och krossade nötter. Om man tillreder egna bollar ska man vara försiktig med saltet, vilket inte behövs i fågelmaten.

Lägger man ut äppelklyftor får man besök av koltrasten som gärna övervintrar här.

Havrekärven är ett tillskott som också lockar fåglar till matplatsen.

Vilka fåglar kan man få se vid matplatsen? – Självskrivna är talgoxe, blåmes, grönfink, gråsparv, pilfink, större hackspett, koltrast, skata och kaja.



Har man matplatsen i stan kanske man också får besök av stenknäck, björktrast, sidensvans och stare.

Matar man på landet kan man dessutom räkna med gråsiska, talltita och gulsparv. Därtill kan det dyka upp någon raritet vid tillfälle. Med kikare till hands kan man uppleva fåglarna vid matningen utan att störa dem, kanske rent av från kaffebordet.

Marcus Duncker

Skatan och kycklingen

Sigurd! I kväll ska farmor berätta en historia som är sann för dig. Den är från den tiden då jag var ungefär 14 år.

Jag hade länge längtat efter ett djur. Vår fina cockerspaniel Kim dog när han var bara 4 år. Å, vad jag längtade! Min skolkamrat Märtha bodde med sin familj nära oss. De hade många djur och alltid då och då föddes kattungar hos dem. De var så gulliga. Jag tiggde och bad mina föräldrar om att få ta hand om en kattunge. Men nej! Pappa ville inte att vi skulle ha katt. Kattor tar fåglar, sa han.

Hur skulle jag kunna få ett djur, undrade jag. Det var vår. Fåglarna byggde bo och lade ägg. I grannens höns hus värpte hönorna ägg. Tillsammans med Märtha, hennes bror Lars och min bror Egil hittade vi på att lägga ett hönsägg i ett skatbo. Nog kan väl en skata ruva ett hönsägg? Kunde en kyckling kläckas tillsammans med skatungarna?

Vi träffades nästan varje kväll hos Märtha och Lars. Vi lekte olika lekar: kurragömma, knaper och vink och tittade på djuren. De hade hästar, kor och höns och kattor förstås.

En kväll sprang vi över åkern till skogsbrynet och enen där skatboet med hönsägget fanns. Lars klättrade upp i enen och rapporterade till

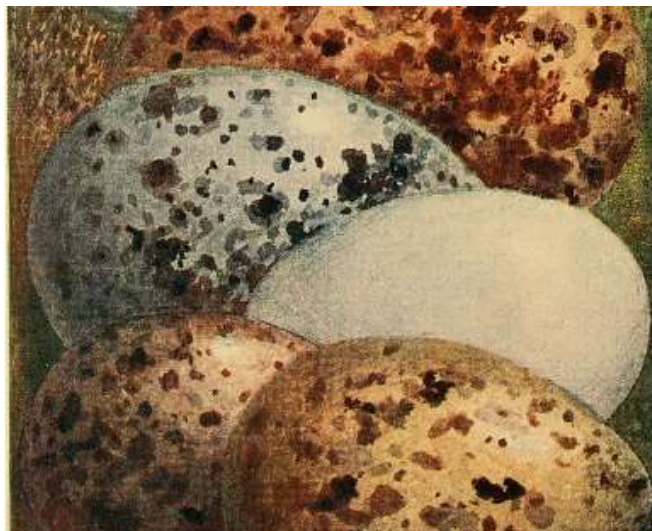
oss andra: "här finns fem skatungar och en kyckling". Han tog den varsamt i handen och klättrade ner. Var det verkligen sant? Jag hade fått en kyckling, ett levande djur.

Klockan var redan mycket och Egil och jag skulle vara hemma senast klockan nio. När vi gick uppför backen mot vårt hem stod pappa på trappan och väntade på oss. "Vi har en kyckling" ropade jag glatt. Pappa var sur för att vi inte hade kommit hem i tid. "Kaka söker maka" svarade han kort och med sträng röst.

Det var läggdags. Jag sökte en papplåda och en mjuk, varm yllemössa - där skulle kycklingen få bo. Lådan placerade jag på köksgolvet. Pappa var fortfarande sur. "Lämna den där bara över natten så får råttorna ett lätt byte" sa han. Han varnade mig. Det kunde inte betyda annat än att han ville att kycklingen skulle få leva. Jag tog kycklingen bredvid mig i sängen. Där fick den varmt och skönt över natten.

Sigurd min vän! Berättelsen är inte ännu slut. Du får höra mera i morgon. God natt! Sov gott!

Gunilla Sandelin 20.9.2022



Lokala namn på fåglar krånglar till kommunikationen

Dialektala fågelnamn

Ute på landsbygden var det på femtiotalet få människor som ägde en fågelbok. Ändå kände de igen de fåglar som fanns i deras näromgivning och hade också namn på dem. Namnen hade överförts från föräldrar till barn genom muntlig tradition och de fanns nog inte i skriftlig form i nån fågelbok.

Jag bodde i Purmo, 35 km inåt landet från Jakobstad, tills jag fyllde 11 år då vi flyttade till stan. Jag var mycket intresserad av natur och strövade omkring i skog och mark och sökte fågelbon. Det var lätt att hitta bon av *spitilinkko* vanligtvis i en *vedapino*. Andra kallade fågeln för *tjälaspjeeno*. Som vuxen fick jag höra att man i Vasatrakten kallade den *spilitton* och i Kronoby *pititsitton*. Vem har måne sett en *plockfink*? Inte jag!

De dialektala fågelnamnen är otroligt lokala. Samma fågel kan ha tiotals namn i byarna i Svensk-Finland. Ivar Hortling, som var språkforskare och framstående ornitolog, gav år 1944 ut boken "**Svenska fågelnamn: Försök till tydning av deras innebörd**". I boken finns en förteckning över fågelnamn på svenska, som samlats in i Svensk-Finland. Förteckningen omfattar 37 sidor med tre spalter på varje sida!

Andra fåglar som jag lärde känna i Purmo var en hönsfågel som kallades *röijo*, *spärring* som var en rovfågel och kråkfågeln *päärosjooro*. En vacker fågel som jag har ett sorgligt minne av är *gålatsitto*. En vinterdag var jag ute och gick på landsvägen och hade *gumisprätto* med mig och sköt på *knockona* uppe i elstolparna. Det var inte intressant för jag träffade nästan aldrig. Plötsligt såg jag en *gålatsitto* högt uppe i en björk, siktade på den och sköt och till min förvåning föll den efter första skottet. Jag vadade genom snön och tog fågeln i min hand. Den var varm, huvudet hängde lealöst och från näbben droppade blod. Jag blev verkligt lessen och hade gråten i halsen när jag grävde

ned fågeln i snön. Efter det sköt jag aldrig mera på fåglar.



Bild 1. Päärosjooro är en vacker fågel som finns i hela landet. Lätet är förfärligt



Bild 2. Gålatisttons hane har en vackert gul hjässa. Den kommer gärna till vintermatningen, men vill ha havre direkt

Ljudhärmande och ljudbeskrivande fågelnamn

Bland de officiella fågelnamnen i fågelböcker finns några som är kopierade från fåglarnas läten. Oftare hittar man dessa onomatopetiska namn i finskan. Kuikka är det finska namnet på storlommen vars läte kan transkriberas "kuiik-ka kuiik-ka". Gransångaren har på finska fått namnet tiltalti och på engelska chiffchaff. Engelsmänen tycker den sjunger

”chiff chiff chaff chiff” och i Finland sjunger den “til til tal til tal tal”. I svenskan är ljudhärmande namn ganska få. Det jag först kommer att tänka på är spov. Namnet har bildats utgående från storspovens lockläte “spooiv”, liksom det finska namnet kuovi.

Det roligaste ljudbeskrivande fågelnamnet är nog det finska namnet på sommargylling. Man tycker att den pratar finska när den lockar med lätet *kuha-kie-huu*, gösen kokar. Då är ju ett lämpligt namn på fågeln *kuhankeittäjä*, göskokaren! Det svenska namnet sommargylling låter väldigt förfinat och får en att tänka på en solig vindstilla sommardag med doftande hö. Synd att fågeln sällan påträffas i Egentliga Finland. Den häckar öster om Helsingfors och är vanligast i Karelen.

Finska fågelnamn är inte översatta från svenska

Våra finska fågelnamn har skapats i Finland, men de svenska namnen har vi anammat från språket i Sverige utan ändringar. Därför kan fågelnamnen skilja sig från varandra på ett sätt som kanske avspeglar kulturella skillnader. Duvhöken heter på finska *kanahaukka*. Beror det på att finländarna är mera lantliga och har fruktat att höken utgör ett hot mot hönsen som springer lösa på torpets gårdstun, medan ”de adliga” i Sverige bekymrat sig för att höken hotar den höstliga ringduvsjakten? Vem vet!

Vår *hiirihaukka* heter på svenska ormvråk. Enligt moderna fågelböcker utgörs ormvråkens föda främst av smågnagare och fåglar, men den kan ibland också fånga ormar. År 1828 utkom boken Svenska Foglar i Sverige med litografier av Magnus von Wright från Finland. I den boken avbildas ormvråken med en orm i klorna! Kan bilden ha inverkat på namngivningen eller avspeglar den uppfattningen i Sverige?



Bild 3. Ormvråk med huggorm i klorna. Målning av Magnus von Wright

Nyare undersökningar har visat att tornsvalan inte alls är någon svala utan den är närmare släkt med alpseglaren och bör därför döpas om. I Sverige fick den namnet tornseglare, men i Finland får den fortsättningsvis heta *tervapääsky*.

Ett namnpar som man kunde tro är en direkt översättning från svenska till finska är alfågel – *leppälintu*. Det är ändå fråga om två helt olika fåglar, en andfågel och en tätting. Alfågeln heter *alli* på finska och båda namnen är onomatopoetiska och kommer från fågelns läte *a-állli a-állli*. I namnet *leppälintu* har förstaveln *leppä* inget att göra med trädet *al* utan det är fråga om ett gammalt finskt ord för blod som återfinns i det finska namnet på blodrisk, *leppärousku*. Fågeln svenska namn är rödstjärt.



Bild 4. Alfågel



Bild 5 Rödstart

Kråkfåglarnas namn skapar förvirring. Vanlig kråka (grå kråka) häckar i Norden och östra delen av Europa. Den heter på finska varis. Sen har vi en svart form av kråka i västra delen av Europa som fått artnamnet svartkråka, på finska nokivaris. I Finland häckar dessutom kråksläktingen råka i centrum av Björneborg och Uleåborg. På finska heter råkan mustavaris. Förvirrande när finskspråkiga skall diskutera kråkfåglar med svenskspråkiga!

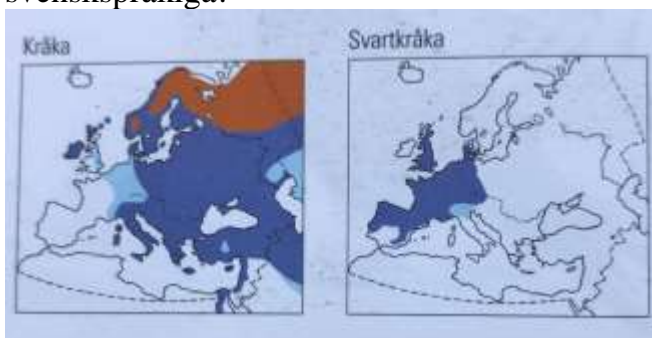


Bild 6. Kråkans och svartkråkans utbredning i Europa.

Nordiskt fågelnamnskaos

I Norden har vi fyra häckande beckasinarter, morkulla och tre arter som har beckasin i namnet. De tre beckasinerna har fått namn efter storleken. I Sverige och Norge har man valt att kalla den vanligast förekommande arten enkelbeckasin. Den som är mindre har fått namnet dvärgbeckasin (tidigare halvenkel beckasin) i Sverige och kvartbeccasin i Norge. Den art som är större än enkelbeckasin heter i både Sverige och Norge dubbelbeckasin.

Sen kommer vi till danskarnas beckasinamn: den minsta heter enkeltbeccasin, den som i Sverige och Norge heter enkelbeckasin heter i Danmark dubbeltbeccasin och den största heter tredaekker.

Nordiska beckasinamn:

Svenska	Norska	Danska	Finska
Enkel beckasin	Enkelt beccasin	Dobbelt beccasin	Taivaanvuohi
Dubbel beckasin	Dobbelt beccasin	Tredaekker	Heinä kurppa
Därg beckasin (Halv enkel beckasin)	Kvart beccasin	Enkelt beccasin	Jänkä kurppa

Den som vill fördjupa sig i ämnet kan ladda ner en doktorsavhandling från nätet. Den är ganska diger, skriven av Rut Boström-Andersson och heter "Folkliga fågelnamn. Artnamn för beckasinfåglar i nordiska språk." (1996) 408+8 sidor!

Linné skapade reda i kaoset

Carl von Linné (1707-1778) började studera botanik i Lund 1727, men flyttade till Uppsala universitet följande år. Han var besatt av att kunna systematisera alla växtarter, hitta släktskaper mellan dem. 1735 kunde han ge ut ett storverk, **Systema Naturae**, där han gav alla organismer i både växt- och djurriket ett eget entydigt namn inom ett system där släktskapen mellan olika arter framgick.

Han indelade allt levande först i växtrike och djurrike. Rikena indelades i klasser som indelades i ordningar, familjer, släkten, arter och raser. På alla nivåer gavs namnen på latin, som Linné önskade bli det språk vetenskapsmännen skulle använda för att alla, oberoende av nationalitet, skulle vara på det klara med vilken växt eller vilket djur man diskuterade.

Systemet kan åskådliggöras med följande sammanställning, som gäller kråkfåglar:

Rike	Djurriket	Animalia	Eläinkunta
Klass	Fåglar	Aves	Linnut
Ordning	Tättingar	Passeriformes	Varpuslinnut
Familj	Kråkfåglar	Corvidae	Varislinnut
Släkte	Kråksläktet	Corvus	Varixen suku
Art 1	Kråka	Corvus corone	Varis
Ras 1	Gråkråka	C. corone cornix	Harmaavaris
Ras 2	Svartkråka	C. corone corone	Nokivaris
Art 2	Råka	Corvus frugilegus	Mustavaris
Art 3	Korp	Corvus corax	Korppi

I sammanställningen presenteras gråkråka och svartkråka som raser av samma art, men i de allra nyaste fågelguiderna finns de beskrivna som skilda arter.

I Linnés system har varje art ett binärt namn som består av ett släktnamn och ett artnamn. Varje art definieras entydigt av de båda namnen. Men inget system är ofelbart. Bland fåglarna har järnsparven fått namnet *Prunella modularis* och bland växterna har brunörten namnet *Prunella vulgaris*. Hur är det möjligt att en växt och en fågel kan höra till samma släkte? Det har jag undrat i över trettio år. Det är lika omöjligt som att en människa och en tall skulle höra till samma släkte! En möjlig förklaring kom jag på spåren för en vecka sen. Brunörtens svenska namn härstammar från det tyska namnet Braunelle och i början användes det latinska släktnamnet *Brunella*, som i något skede blivit *Prunella*.

En felstavning är troligen orsak till det lilla felet i Linnés fantastiska namngivningssystem!



Bild 7. Järnsparv *Prunella modularis*.
Brunört *Prunella vulgaris*

Kari Penttinen, Biolog
Fågelboletare 1952 – 1956
Fågelskådare 1960 --

Liten dialektordlista

Spitilinkko	Sädesärla (Pedersöre, Purmo)
Spilitton	Sädesärla (Larsmo, Pyttis)
Tjälaspjeeno	Sädesärla (Norra Vasa, Pärnä)
Pititsitton	Sädesärla (Kronoby, Terjärv, Gamlakarleby, Nedervetil)
Plockfink	Ingen fågel☺, lungmos, kokt på styckade lungor, mjöl, fett och mjölk
Vedapino	Vedstapel
Röijo	Tjäderhöna
Spärring	Tornfalk, även hökar
Päärosjooro	Nötskrika
Gålatsitto	Gulspurv
Gumisprätto	Slangbella
Knockona	Isolatorer på elstolpar

Folkhälsanhuset i Pargas

Jag blev nyfiken på vad Folkhälsan i Pargas kan erbjuda pensionärerna förutom lägenheter på ålderns höst och simning för pensionärer på torsdagarna.

Jag träffade Gunilla Fröberg, enhetschef vid Folkhälsanhuset samt diskuterade med Eva Björkqvist, koordinatör för närståendevård, om dels boendeformer för seniorer samt aktiviteter i anslutning till dessa. Vi kunde konstatera att våra egna hobbygrupper kompletterar de aktiviteter som erbjuds vid Folkhälsan.

Folkhälsan vill i detta sammanhang flagga för att många av aktiviteterna riktar sig till ALLA seniorer i Pargas och att både läshörnan med dagstidningar samt matsalen är tillgänglig för alla!



Folkhälsan Vålfärd Ab erbjuder olika typer av boendeformer för pensionärer. Självständigt boende i egen eller hyreslägenheten eller boende i gruppheimet för personer som behöver omsorg dygnet runt.

Att bo i Folkhälsanhusets lägenheter ger trygghet för både boende och den egna familjen, berättar Gunilla. Här finns service, sällskap och aktiviteter som de boende kan utnyttja.

Hon berättar också att aktiviteterna är riktade. Att ta hänsyn till seniorernas önskemål är nyckeln till trivsel. Det är stor skillnad i seniorers intressen beroende på om de är födda på 30- eller 40-talet! För att inte tala om kommande 50-talister! Här gäller det att tänka om!

Redan nu får allsång konkurrera med

Gubbrockarna – och det spritter i benen och seniorerna dansar till evergreens! Här satsas på ost och vinkväll i Jordkällarens regi!

Vidare får jag lära mig att Folkhälsans förbund är de som ordnar aktiviteter för ALLA seniorer! Verksamheten är alltså öppen även för de som inte bor i Folkhälsanhuset. Den verksamheten leds, beroende på ämnesområde, av utomstående frivilliga, Folkhälsans personal eller som köpt verksamhet.

Folkhälsan har precis som vår pensionärsförening ett konstant behov av aktiva ledare till olika aktiviteter! Något som lönar sig att reflektera över är att ledarna för grupperna inte behöver ha ensamt ansvar – ledarna kan jobba i par!

Nedan följer några exempel på kurser som är på gång just nu och som annonseras alla veckor i Pargas Kungörelse!

”Karanas matgrupp” har träffats sista onsdagen i månaden hela hösten under Rosita Frimans ledning för att tillreda husmanskost. I denna matgrupp hade man gärna sett flera deltagare för aktiviteten bjöd på lite vardagslyx. Deltagarna hade också möjligheten att bjuda in en gäst på supé! ”Hjärn gympan” fortsätter hela våren 2023 för det är viktigt att hålla hjärnan i form. Eva Björkqvist leder gruppen och de som är intresserade kan ännu börja för det finns platser kvar.

”Handarbetsgruppen” hette förr ”Hardangergruppen” och stöttar dem som lider av det som på finska heter ”neuloosi”. Inte sys det Hardangersömnad längre men man tar med sig sitt handarbete, diskuterar och dricker kaffe i Blå salongen.

Jag undrade med Eva hur seniorerna klarar av att få sina kläder reparerade, dragkedjor bytta,

knappar isydda, osv. Idag finns det ingen som hjälper seniorerna med små reparationsarbeten!

Här har vi en punktinsats som handarbetsintresserade kunde hjälpa till med. Ta med din symaskin och ditt syskrin en gång i månaden till handarbetsgruppen för att hjälpa till med lappning och lagning!

Samtidigt kom vi in på annan **vardagsproblematik** – nämligen att skriva julkort. Att skriva kan vara marigt på ålderns höst. Här kan även intresserade ställa upp!

För att öka trivseln runt Folkhälsanhuset välkomnas all slags hjälp med trädgårdsskötsel. **Något som pensionärernas trädgårdsgrupp kunde tänka på är att tillsammans med boende på Folkhälsan plantera gallringsblommor i vår!**

Alldeles invid huvudingången finns denna mysiga läshörna. **Här kan alla gå in och läsa dagstidningar och varför inte läsa högt för boende - för de har behov av personer för högläsning av dagstidningar eller böcker.**



Även om seniorerna får hjälp med **utevistelse** alla dagar behövs det alltid personer som går ut med seniorerna. För detta ändamål finns en

promenadguide med utstakade rutter med intressanta sevärdheter. Promenadkartan finns tillgänglig hos Folkhälsan!



Den kanske viktigaste gruppen är den som ger **stöd åt närståendevårdare** i närståendecaféet. Att få träffa andra i en motsvarande livssituation ger kraft och ork att fortsätta. Under träffarna får man information och tips som underlättar vardagen där hemma. Folkhälsan ordnar öppna dörrars kurs för

blivande närståendevårdare. Kursen kommer att gå av stapeln hösten 2023. Vi kommer att påminna om kursen i vår så att alla intresserade har en chans att delta!

Text och fotografier Pia Rantanen

OBS! Aktuellt material till Parentesen, t.ex. ändringar i grupp sammansättning eller kontaktpersoner, måste vara redaktionen tillhanda **senast en vecka** före månadsträffen för att hinna med. Även annat material i form av hågkomster, bilder eller teckningar tas gärna emot av redaktionen med samma förbehåll.

Exemplar av Parentesen kan avhämtas på Booklet, Strandvägen 16 A och de större matbutikerna på malmen.

HÄNDELSEKALENDER 2023

- Onsdag 8.2 Åboländsk frågesportuttagning i Västanfjärd. Pargas medverkar med två lag.
- Onsdag 15.2 **Månadsträff**
- Onsdag 22.2 **Seniorföreläsning** med Kari Ranta-aho: "Fiskerihushållning i Finland – mat eller rekreation? "Kloka människor äter fisk" är en känd slogan. Vi får varierande informationsflöde om överfiske och fiskets hållbarhet. Hur befrämjas fiskerinäringen och fritidsfisket. Föreläsaren försöker ge en bredare bild av helheten och väcka diskussion om hållbarheten.
- Onsdag 15.3 **Månadsträff**
- Onsdag 22.3 **Seniorföreläsning** med kaplan Jari Heikkilä i Pargas kyrka med rubriken: "Pargas kyrka - en kyrka med en lång historia".
Valv- och väggmålningarna hör till den allra finaste medeltida konsten i vårt land. Kyrksalens unika byggnadstekniska detaljer, byggnadshistoria och imponerande målningar presenteras på plats. Vi får veta mera om målningarna, varför de finns där, vad vi vet om dem som målat dem.

Obs! Förhandsanmälan till Seniorföreläsningarna

Kombis kansli, tfn 0400 852 596, via kombi.pargas.fi, t.ex. snabbanmälning på Kombis sidor. Deltagaravgiften betalas vid dörren.

RESOR 2023

- Torsdag 19.1** Besök på **Nostalgimuseet**, kl 13.00. Adressen är **Fredrikaplan 1 (f.d. Gamla kommunalstugan)**. **Daniel Strömborg** guidar oss. Inträdet 4€ betalas på plats. Eftermiddagskaffe på Fredrika stugan.
- Fredag 20.1** **Dracula på ÅST**
- Fredag 10.2** **Hemlig resa. Observera att tidpunkten är ny!**
- Fredag 17.3** **VANUMAMMA på Kaarina Teatteri, fredagen 17.03.2023 kl. 19.00.**
Kaarina Teatern firar 40-års jubileum med en föreställning om **Vaddmamman Alina Grönberg**. Föreställningen textas till svenska. Vi åker gemensam buss från Pargas med start kl. 18.15. Bussresa, biljett och kaffe med bröd i pausen kostar 35 €. Anmäl och betala senast den 10.02.2023.

Kontakta oss. Före månadsmötet sitter vi kl. 12-13 och tar emot anmälningar. Anmälan är alltid bindande.

Betalningen görs hädanefter på föreningens resekonto **FI21 6601 0010 0803 07**. Skriv alltid namn och ex. Hemlig Resa etc. eller datum för resan som meddelande vid betalning vilket gör den enklare att identifiera.

Styrelsens sammansättning och funktionärer 2023		
Ordförande	Gunnel Jansson jansson.gunnel@parnet.fi	040 595 72 03
Skattmästare, vice ordförande	Annica Forssell forssell.annica@gmail.com	050 553 02 95
Sekreterare	Margareta Blomqvist margareta.blomqvist@granvik.fi	040 720 40 96
Vice sekreterare	Johanna Bondas johanna.bondas@parnet.fi	050 534 91 77
Vice skattmästare	Kurt Lundström kb.lundstrom@gmail.com	050 041 31 62
Övriga ledamöter	Mikael Reuter mikael@undala.fi	040 552 49 78
	Kurt Lindroos kurt.lindroos475@hotmail.fi	0500 59 40 45
	Carl-Gustav Nygårdas carlgustav.nygardas@gmail.com	040 507 14 61
	Pia Rantanen b.rantanen@gmail.com	0400 94 80 13
FUNKTIONÄRER		
Medlemssekreterare	Kurt Lindroos	(se ovan)
Mediekontakt	Johanna Bondas	(se ovan)
Teknikansvarig	Carl-Gustav Nygårdas	(se ovan)
Klippboken	Mikael Reuter	(se ovan)
Parentesens redaktion	Maria Simberg-Sörensen	040 825 50 39
	Pia Rantanen, b.rantanen@gmail.com	0400 94 80 13
Parentesens ombrytning	Carl-Gustav Nygårdas	040 507 14 61
Webbansvarig/Webbredaktör	carlgustav.nygardas@gmail.com	
IKT kontaktperson	Kurt Lundström	(se ovan)
Medlem av SPF:s arbetsutskott	Mikael Reuter	(se ovan)
Medlem av SPF:s kommitté för intressebevakning	Clara Kronqvist-Sundström	(se nedan)
Resegruppen	Clara Kronqvist-Sundström, ordf. kronqvistclara@gmail.com	040 867 19 48
	Pia Rantanen, b.rantanen@gmail.com	0400 94 80 13
SPF Åbolands styrelse	Gunnel Jansson, vice ordförande	(se ovan)
Nya medlemmar kan anmäla sig direkt till medlemssekreteraren Kurt Lindroos 0500 59 40 45, Margareta Blomqvist 040 720 40 96 <i>margareta.blomqvist@granvik.fi</i> eller via webben.		
Medlemmar i äldrerådet: Widar Nyberg (ordf) <i>widde.nyberg@netti.fi</i> , Johan Nyberg <i>johan.nyberg@parnet.fi</i> , Inger Karlsson (suppleant)		

HOBBYGRUPPER

Boule, IT, konst, musik och trädgård enligt separata kallelser från gruppledarna

Boccia/Boule	Saknar ledare		
Bowling	Seppo Rajamäki	0400 46 91 92	seppo.rajamaki1@gmail.com
Bridge	Per Österman	0400 21 14 52	per.osterman@parnet.fi
Da Capo	Maria Simberg Sörensen	040 825 50 39	maria.ss@parnet.fi
De Pratglada	Marianne Saanila	040 722 62 26	marianne.saanila@parnet.fi
Encore	Maria Simberg-Sörensen		
Fotogrupp	Lorenz Michael	0400 23 31 43	losse.michael@gmail.com
Fågelskådning	Marcus Duncker	040 552 11 00	duncker.marcus@gmail.com
Golf	Johan Nyberg	040 195 48 48	johan.nyberg@parnet.fi
Hembygds-kunskas	Gunnel Jansson	040 595 72 03	jansson.gunnel@parnet.fi
IT-grupperna	Kurt Lundström	050 041 31 62	kb.lundstrom@gmail.com
Litterära salongen	Stina Engblom-Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
Stavgång	Rainer Wahtera	040 091 22 69	rainer.wahtera@gmail.com
Släktforskarna	Gustav Sundström	050 505 15 22	sundstroms@parnet.fi
Trädgårdsgrupp	Saknar ledare		
Vattengympa	Kari Penttinen	050 511 97 77	kari@esnet.fi

Släktforskargruppen träffas i allmänhet udda veckor i Seniorpunkten tisdagar kl. 13.15

Fotogruppen träffas varannan tisdag i Seniorpunkten kl. 17. Se närmare på hemsidan.

De Pratglada jämna tisdagar i månaden kl. 14:15-15:45 i Seniorpunkten.

Följ med hemsidans. www.pargas.sppension.fi händelsekalender eller föreningens Facebooksida

Pargas svenska pensionärer. Många grupper informerar där om aktuella händelser.

Programgrupperna och gruppledarna för PSP:s månadsträffar

1.	Beni von Weissenberg	040 545 14 35	benivw@parnet.fi
2.	Mårten Malmlund	0400 71 03 12	marten.malmlund@gmail.com
3.	Gunnel Jansson	040 595 72 03	jansson.gunnel@parnet.fi
4.	Ulla Nordlund	040 524 8214	nordlund.ulla@gmail.com
	Bertel Nordlund	0400 52 64 52	bertel.nordlund@gmail.com
5.	Rose-Marie Lindroos	050 562 54 10	rose.marie48@hotmail.fi
	Kurt Lindroos	0500 59 40 45	kurt.lindroos475@hotmail.fi
6.	Stina Engblom Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
7.	Christina Ahlsund	040 759 90 52	cahlsund@parnet.fi
	Arvo Björkroth	044 564 93 51	arvobjorkroth@yahoo.com
8.	Annica Forssell	050 553 02 95	forssell.annica@gmail.com
	Solveig Nurmela	040 723 95 96	solveig.nurmela@abo.fi
9.	Carita Karlsson	045 641 52 66	tiitikarlsson@gmail.com
	Margareta Westman	040 588 05 98	
10.	Siv Nygårdas	040 574 24 31	siv.nygardas@gmail.com
	Aino Mattsson	040 844 06 98	aino.mattsson42@gmail.com

Hedersmedlemmar i föreningen

Benita Nyberg, Georg Uppman, Stina Engblom-Colliander, Karl-Gustav Laurén och Kurt-Erik Långbacka

Fotoklubbens bildcollage: Pargas i vinterskrud



Foto: Ulla-Maj Lubchow



Foto: Ulla-Maj Lubchow



Foto: Losse Michael



Foto: Ulla-Maj Lubchow



Foto: Gunnel Jansson